राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषद् र गण्डकी प्रदेशका सञ्चारकर्मीहरूबिच सम्पन्न **"बालमैत्री सञ्चार निर्देशिका कार्यान्वयन सम्बन्धमा प्रदेशस्तरीय अन्तर्क्रिया कार्यक्रम"** को निष्कर्षका रूपमा जारी गरिएको

बालमैत्री सञ्चार अभ्यास सम्बन्धी पोखरा घोषणापत्र, २०८२

मिति: २०८२ चैत्र १२ गते, बिहिवार
स्थान: पोखरा, गण्डकी प्रदेश

नेपाल सरकार, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय अन्तर्गतको **राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषद्**को आयोजनामा गण्डकी प्रदेशका क्रियाशील सञ्चारकर्मी, सम्पादक तथा सरोकारवाला निकायहरूबिच सम्पन्न **"बालमैत्री सञ्चार निर्देशिका कार्यान्वयन सम्बन्धमा प्रदेशस्तरीय अन्तर्क्रिया कार्यक्रम"** ले बालबालिकाको सर्वोत्तम हित (Best Interest of the Child) र सञ्चारमाध्यमको उत्तरदायित्वलाई गम्भीरतापूर्वक मनन गर्दै देहाय बमोजिमको **'पोखरा घोषणापत्र, २०८२** जारी गर्दछ:

हामा प्रतिबद्धताहरू

१. **बालबालिकाको गोपनीयता र आत्मसम्मानको पूर्ण रक्षा:** नेपालको संविधान, बालबालिका सम्बन्धी ऐन-२०७५, र पत्रकार आचारसंहिता-२०७३ (संशोधन सहित) को अक्षरशः पालना गर्दै, हामी गण्डकी प्रदेशका सञ्चारकर्मीहरू बालबालिकाको गोपनीयता भङ्ग हुने, उनीहरूको चरित्रमा आघात पर्ने वा आत्मसम्मानमा ठेस पुग्ने कुनै पनि सामग्री (नाम, ठेगाना, तस्बिर, भिडियो वा पहिचान खुल्ने विवरण) प्रकाशन तथा प्रसारण नगर्न प्रतिबद्ध छौं।

२. **बाल-बिज्याइँ र यौन हिंसाका घटनामा अतिसंवेदनशीलता:** कानुनको विवादमा परेका (बाल-बिज्याइँ गरेका) वा यौन हिंसा तथा दुर्व्यवहारबाट प्रभावित बालबालिकालाई 'अपराधी' वा 'पीडित' को रूपमा लाञ्छित गर्ने शब्दावली प्रयोग नगर्ने प्रण गर्दछौं। यस्ता घटनाको रिपोर्टिङ गर्दा उनीहरूको पहिचान गोप्य राख्दै, समाजमा पुनःस्थापना हुन सक्ने 'बाल न्यायको सिद्धान्त' (Restorative Justice) लाई आत्मसात् गर्नेछौं।

३. **बीभत्स र सनसनीपूर्ण सामग्रीमा निषेध:** हत्या, आत्महत्या, दुर्घटना, प्राकृतिक विपद् वा कुनै पनि आपराधिक घटनामा बालबालिकाको बीभत्स, क्षतविक्षत वा त्रसित तस्बिर र भिडियो प्रकाशन/प्रसारण गरी 'भ्युज' (Views) र 'क्लिकबेट' (Clickbait) को व्यापार गर्ने प्रवृत्तिलाई हामी निरुत्साहित गर्दछौं। साथै, बालबालिकालाई कुनै पनि घटनाको 'साक्षी' (Eyewitness) का रूपमा प्रस्तुत गरी उनीहरूको ज्यान जोखिममा पार्ने छैनौं।

४. **अन्तर्वार्ता र तस्बिर प्रयोगमा पूर्व स्वीकृति:** सार्वजनिक हितका लागि सकारात्मक सन्देश प्रवाह गर्ने अवस्थामा बाहेक, १८ वर्ष उमेर पूरा नभएका बालबालिकाको अन्तर्वार्ता लिनु वा तस्बिर सार्वजनिक गर्नुपूर्व उनीहरूका अभिभावक, संरक्षक वा सम्बन्धित निकायको मन्जुरी (Informed Consent) लिनेछौं।

CamScanner

५. **बालमैत्री शब्दावलीको प्रयोग:** समाचार कक्ष (Newsroom) मा प्रयोग हुने भाषालाई बालमैत्री बनाउनेछौँ। 'बाल अपराधी', 'बलात्कृत बालिका' जस्ता नकारात्मक अर्थ दिने शब्दहरूको सट्टा 'कानुनको विवादमा परेका बालबालिका', र 'यौन हिंसाबाट प्रभावित (Survivor)' जस्ता सम्मानजनक शब्दावलीको प्रयोग गर्नेछौँ।

६. **सकारात्मक समाचारलाई प्राथमिकता:** बालबालिकाका समस्या, अधिकार हनन् र जोखिमका विषयलाई उजागर गर्नुका साथै उनीहरूका सिर्जना, सफलता, नवप्रवर्तन र बालक्लबका सकारात्मक अभ्यासहरूलाई सञ्चारमाध्यममा उच्च प्राथमिकताका साथ स्थान दिनेछौँ।

७. **विज्ञापनमा बालबालिकाको प्रयोगमा सजगता:** बालबालिकाको स्वास्थ्य, मनोविज्ञान र सुरक्षामा प्रतिकूल असर पर्ने व्यापारिक विज्ञापन (जस्तै: जङ्क फुड, सुर्तीजन्य पदार्थ आदि) तथा राजनीतिक स्वार्थका लागि बालबालिकाको प्रयोग गरिएका कुनै पनि सामग्रीलाई सञ्चारमाध्यममा स्थान नदिने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौँ।

८. **स्वनियमन (Self-Regulation) को अभ्यास:** प्रेस काउन्सिल नेपालले जारी गरेको 'बालमैत्री सञ्चार निर्देशिका, २०७३' लाई प्रत्येक सञ्चारगृहको 'सम्पादकीय नीति' (Editorial Policy) को अभिन्न अङ्ग बनाउनेछौँ। सञ्चारमाध्यमहरूले आन्तरिक रूपमै बालमैत्री आचारसंहिता निर्माण गरी लागू गर्ने र 'स्वनियमन' को उत्कृष्ट अभ्यास गण्डकी प्रदेशबाट सुरु गर्नेछौँ।

निष्कर्ष: बालबालिका आजका साझेदार र भोलिका कर्णधार हुन्। उनीहरूको सुरक्षित वर्तमान र उज्ज्वल भविष्य निर्माणमा सञ्चारमाध्यमको भूमिका 'रक्षक' को हुनुपर्छ । यस तथ्यलाई हृदयङ्गम गर्दै, हामी उपस्थित सम्पूर्ण सञ्चारकर्मी, सम्पादक र सञ्चारगृहका प्रतिनिधिहरू माथि उल्लिखित बुँदाहरूलाई आफ्नो पेसागत धर्म मानी कार्यान्वयन गर्न यो **'पोखरा घोषणापत्र'** मार्फत सामूहिक सङ्कल्प गर्दछौँ।

हस्ताक्षर

मिति: 2082 चैत्र १२ बिहीबार, पोखरा

CamScanner